

MUSIIKKIALAN
PERUSTUTKINTO
Musiikin osaamisala
Musiikkiteknologia

KUOPION KONSERVATORIO 2022, hyväksytty Kuopion
konservatorion johtokunnassa 7.6.2022

Sisällys

JOHDANTO.....	3
KUOPION KONSERVATORIO	3
1. AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMISPERIAATTEET	3
1.1 Pakolliset ammatilliset tutkinnon osat 100 osaamispistettä (osp)	4
1.2 Valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat 45 osaamispistettä (osp)	4
1.3 Yhteiset tutkinnon osat 35 osaamispistettä.....	4
2. AMMATILLISET TUTKINNON OSAT	5
2.1 22MPA1 Musiikkialan toimintaympäristössä toimiminen (100410) 15 osp	5
2.2 22TPA1 Äänentoistolaitteiston käyttäminen 30 OSP	6
2.3. 22TPA2 Äänittäminen 30 osp	8
2.4 22TPA3 Musiikkiteknologia ja musiikillinen ilmaisu 25 osp	9
3 VALINNAISET AMMATILLISET OPINNOT 45 OSP.....	12
3.1 22 VAT1 Solistina toimiminen (101057) 15 osp	12
3.2 22VAT2 Säveltäminen (101058) 15 osp.....	12
3.3 22VAT3 Sovittaminen ja soitintaminen (101059) 15 osp.....	13
3.4 22VAT4 Laulukirjoittaminen (101060) 15 osp.....	14
3.5 22VAT5 Musiikin esityskokoonpanon johtaminen (101061) 15 osp.....	15
3.6 22VAT6 Musiikkialan esityksen tai tapahtuman toteuttaminen (101062) 15 osp.....	16
3.7 22VAT9 Yhtyeen, kuoron tai orkesterin jäsenenä toimiminen (101185) 15 osp	17
3.8 22VAT10 Studiolaitteiston käyttäminen 15 osp (101184)	18
3.9 22VAT10 Äänentoistojärjestelmän käyttäminen 15 osp (101184)	19
3.10 22VAT12 Huippuosaajana toimiminen (400010) 15 osp.....	20
3.11 22VAT13 Ilmastovastuullinen toiminta	20
3.12 22VAT14 Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen.....	21
3.13 22VAT15 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp.....	22
3.14 22VAT16 Yrityksessä toimiminen 15 osp.....	23
3.15 22VAT17 Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp.....	23
3.16 22VAT18 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa, Yhteisömuusikkona toimiminen 15 osp.....	23
3.17 22VAT19 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa, Instrumenttitaitojen laajentaminen 15 osp	24
3.18 22VAT20 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa, Musiikin hahmottamisen syventäminen 5 osp.....	25
3.19 22VAT21 Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5–15 osp	25
3.20 22VAT22 Korkeakouluopinnot 5–15 osp.....	26
3.21 22VAT23 Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1–25 osp	26

4	YHTEISET TUTKINNON OSAT	26
4.1	22YTO1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (400012) 11osp	26
4.2	22YTO2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (400013) 6 osp	26
4.3	22YTO3 Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (400014) 9 osp	27
4.4	22YTO4 Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp	27
5	OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN	27
6	OPINTOJEN SUUNNITTELU	27
7	ARVIOINTI, ammatilliset tutkinnon osat.....	28
8	ARVIOINTI, yhteiset tutkinnon osat.....	29

JOHDANTO

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 531/2017 mukaan Opetushallitus määrää perustutkinnon perusteissa tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostumisen, tutkintoon sisältyvät tutkinnon osat sekä tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet ja osaamisen arvioinnin.

Lain mukaan ammatillisen perustutkinnon suorittaneella on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito vähintään yhdellä osa-alueella. Ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuna ammatillisena peruskoulutuksena.

KUOPION KONSERVATORIO

Kuopion konservatorio on taideoppilaitos, jonka tehtävänä on järjestää musiikkialan ammatillista koulutusta sekä musiikin ja tanssin perusopetusta. Kuopion konservatorio pyrkii omalta osaltaan ylläpitämään ja kehittämään koulutuksellisia rakenteita, jotka mahdollistavat musiikin- ja tanssinopiskelun Kuopiossa varhaislapsuudesta korkeimpiin ammattitutkintoihin saakka. Kuopion konservatoriossa annettava ammatillinen koulutus tähtää musiikkialan perustutkinnon suorittamiseen.

1. AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMISPERIAATTEET

Musiikkialan perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Tutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista (145 osaamispistettä) ja yhteisistä tutkinnon osista (35 osaamispistettä). Tutkintoon sisältyy yksi kaikille pakollinen tutkinnon osa, musiikkialan toimintaympäristössä toimiminen (15 osaamispistettä), osaamisalan pakolliset tutkinnon osat (85 osaamispistettä) ja valinnaisia tutkinnon osia 45 osaamispistettä.

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja voi valita perustutkintoon tutkinnon osia myös muista ammatillisista tutkinnoista. Opiskelija voi valita jatko-opintokelpoisuuden vahvistamiseksi lukio-opintoja, ja suorittaa ylioppilastutkinnon. Nämä opinnot voivat korvata yhteisiä tutkinnon osia ja muita valinnaisia tutkinnon osia

Musiikki-alan ammatillinen perustutkinto antaa jatko-opintokelpoisuuden yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

TUTKINNON RAKENNE

Ammatilliset tutkinnon osat **145 osaamispistettä**

Yhteiset tutkinnon osat **35 osaamispistettä**

Osaamispisteet: Tutkinto kokonaisuudessaan **180** osaamispistettä, 3-vuoden opiskelusuunnitelmassa 60 osaamispistettä/vuosi. (Osaamispiste = osp)

Lukion päättötodistuksen suorittaneella tutkinnon opintoihin sisältyy pääsääntöisesti vain ammatillisia tutkinnon osia (vähintään 120 osp), ja opiskelusuunnitelma laaditaan kahdelle vuodelle. Tarpeen vaatiessa opiskeluaikaa voidaan jatkaa.

TUTKINNON OSAT

MUSIIKKIALAN PERUSTUTKINTO/Musiikkiteknologian osaamisala 180 osaamispistettä

MUUSIKKO

1.1 Pakolliset ammatilliset tutkinnon osat 100 osaamispistettä (osp)

- MUSIIKKIALAN TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ TOIMIMINEN 15 osp
- ÄÄNENTOISTOLAITTEISTON KÄYTTÄMINEN 30 osp
- ÄÄNITTÄMINEN 30 osp
- MUSIIKKITEKNOLOGIA JA MUSIIKILLINEN ILMAISU 25 osp

1.2 Valinnaiset ammatilliset tutkinnon osat 45 osaamispistettä (osp)

- SOLISTINA TOIMIMINEN 15 osp
- SÄVELTÄMINEN 15 osp
- SOVITTAMINEN JA SOITINTAMINEN 15 osp
- LAULUNKIRJOITTAMINEN 15 osp
- MUSIIKIN ESIINTYMISKOKOONPANON JOHTAMINEN 15 osp
- MUSIIKKIALAN ESITYKSEN TAI TAPAHTUMAN TOTEUTTAMINEN 15 osp
- YHTYEEN, KUORON TAI ORKESTERIN JÄSENEÄ TOIMIMINEN 15 osp
- STUDIOLAITTEISTON KÄYTTÄMINEN 15osp
- ÄÄNENTOISTOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÄMINEN 15osp
- HUIPPUOSAAJANA TOIMIMINEN 15 osp
- ILMASTOVASTUULLINEN TOIMINTA 15 osp
- KANSAINVÄLISESSÄ TYÖYMPÄRISTÖSSÄ TOIMIMINEN 15 osp
- TYÖPAIKKAOHJAAJAKSI VALMENTAUTMINEN 5 osp
- YRITYKSESSÄ TOIMIMINEN 15 osp
- YRITYSTOIMINNAN SUUNNITTELU 15 osp
- PAIKALLISIIN AMMATTITAITOVAATIMUKSIIN PERUSTUVA TUTKINNON OSA
  - YHTEISÖMUUSIKKONA TOIMIMINEN 15 osp
  - INSTRUMENTTITAITOJEN LAAJENTAMINEN 15 osp
  - MUSIIKIN HAHMOTTAMISEN SYVENTÄMINEN 5 osp
- TUTKINNON OSA TOISESTA AMMATILLISESTA PERUSTUTKINNOSTA, AMMATTITUTKINNOSTA TAI ERIKOISAMMATTITUTKINNOSTA 5-15 osp
- KORKEAKOULUOPINNOT 5-15 osp
- YHTEISTEN TUTKINNON OSIEN OSA-ALUEITA, LUKIO-OPINTOJA TAI MUITA JATKO-OPINTOVALMIUKSIA TUKEVIA OPINTOJA 1-25 osp

1.3 Yhteiset tutkinnon osat 35 osaamispistettä

Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen laajuus on vähintään 11 osaamispistettä, matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen laajuus on vähintään 6 osaamispistettä ja yhteiskunta ja työelämäosaamisen laajuus on vähintään 9 osaamispistettä. Lisäksi yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

- Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (6 osp)
  - Matematiikka (Pakolliset osaamistavoitteet 4 osp)
  - Fysiikka ja kemia (Pakolliset osaamistavoitteet 2 osp)

- Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (11 osp)
  - Äidinkieli (Pakolliset osaamistavoitteet 4 osp)
  - Toinen kotimainen kieli, ruotsi (Pakolliset osaamistavoitteet 1 osp)
  - Vieraat kielet (Pakolliset osaamistavoitteet 3 osp)
  - Toiminta digitaalisessa ympäristössä (Pakolliset osaamistavoitteet 2 osp)
  - Taide ja luova ilmaisu (Pakolliset osaamistavoitteet 1 osp)
- Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (9 osp)
  - Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen (Pakolliset osaamistavoitteet 2 osp)
  - Työelämässä toimiminen (Pakolliset osaamistavoitteet 2osp)
  - Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet (Pakolliset osaamistavoitteet 1 osp)
  - Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta (Pakolliset osaamistavoitteet 1 osp)
  - Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen (Pakolliset osaamistavoitteet 2 osp)
  - Kestävän kehityksen edistäminen (Pakolliset osaamistavoitteet 1 osp)

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet | 9 osp

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita

2. PAKOLLISET AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

2.1 22MPA1 Musiikkialan toimintaympäristössä toimiminen (100410) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tunnistaa musiikkialan toimintaympäristön keskeiset piirteet

- tunnistaa musiikkialan keskeiset toimijat (2255)
- tunnistaa musiikkialan keskeiset toimintatavat (2254)
- tunnistaa musiikkialan kilpailu- ja markkinatilanteen tunnuspiirteitä (2253)
- tunnistaa musiikkialan kansainvälisen toimintaympäristön haasteita ja mahdollisuuksia (2252)
- tunnistaa yritystoiminnan periaatteet (2251)

Opiskelija suunnittelee musiikkialan työtehtävän

- tekee asiakaslähtöisen ja toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman (2250)
- tekee työsuunnitelmaan perustuvan hinta-arvion ja laatii tarjouksen (2249)
- laatii osaamisestaan markkinointisuunnitelman (2248)
- käyttää tarkoituksenmukaista tietotekniikkaa (2247)

Opiskelija noudattaa työläinsäädäntöä ja tekijänoikeussäädöksiä

- neuvottelee työtehtäviin liittyvistä asioista ja ehdoista (2246)
- toimii luontevasti erilaisissa vuorovaikutus- ja asiakaspalvelutilanteissa (2245)
- noudattaa työssään työläinsäädäntöä ja työturvallisuusmääräyksiä (2244)
- laatii työ- tai esiintymissopimukset noudattaen alan keskeisiä sopimuskäytäntöjä (2243)
- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä ja tekee tarvittavat ilmoitukset (2242)
- noudattaa työssään kestävän kehityksen periaatteita (2241)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä tunnistaen musiikkialan toimintaympäristön keskeisiä piirteitä sekä tekemällä musiikkialan työtehtävän toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus ja työmuodot

Opintojaksot muodostuvat luennoista, webinaareista ja harjoitustöistä.

Tutkinnon osan osa-alueet

MPA100 Johdanto toimintaympäristöihin 3 osp

Johdantojaksolla opiskellaan erilaisia opiskeluun ja ammattiin liittyviä perustaitoja kuten harjoitustekniikoita ja käytäntöjä yksilöharjoittelussa ja osana esityskokoonpanoa, musiikin analyttistä kuuntelua, opiskelu- ja organisointitaitoja sekä oman soittimen huoltoon liittyviä käytäntöjä. Johdantojaksolla opiskellaan myös digitaalisessa toimintaympäristössä toimimisen perusteita kuten tietoturvaan ja tietosuojaan sekä tiedon hankkimiseen liittyviä asioita. Jakson aikana opiskellaan, kuinka alalla verkostoidutaan ja tutustutaan eri yhteistyökumppaneihin. Jaksolla annetaan virikkeitä oman uran suunnittelulle ja pohditaan kuinka omaa fyysistä ja henkistä kuntoa pidetään yllä läpi työuran. Jakson aikana tutustutaan musiikkialalla yleisesti käytössä olevaan termistöön.

Arvioidaan: hyväksyty/hylätty

MPA101 Musiikkialan toimintaympäristöt 12 osp

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat syvempi perehtyminen opiskelu- ja työkäytäntöihin, opinto-ohjaus, uran ja opintojen suunnittelu, apurahojen hakeminen, jatko-opintomahdollisuuksiin ja työelämään tutustuminen sekä konserteissa käynnit. Opiskelija tutustuu kulttuuritapahtumaan (esim. konsertti tai muu produktio) liittyvien tuotantoprosessien ja tiedottamisen perusteisiin. Jaksolla opiskellaan laatimaan juliste, käsiohjelma, lehdistötiedote ja tuotantosuunnitelma. Käytännön esimerkkien kautta opiskellaan oman osaamisen markkinointia, työn hinnan laskemista, laskuttamista, verotusta sekä musiikin esittämiseen ja julkaisemiseen liittyviä tekijänoikeudellisia vastuita ja oikeuksia.

Arvioidaan: hyväksyty/hylätty

2.2 22TPA1 Äänentoistolaitteiston käyttäminen 30 OSP

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija käyttää äänentoistolaitteistoja

- käyttää keskeisiä äänentoistolaitteistoja ja työtapoja (1991)
- valitsee tarkoituksenmukaisen laitteiston ja äänentoisto-ohjelmistot työtehtävän mukaisesti (1990)
- valitsee soveltuvat työmenetelmät (1989)
- toteuttaa äänentoistotilanteen edellyttämät valmistelut (1988)

Opiskelija mikkaa äänentoistotilanteessa

- käyttää laitteita ja ohjelmistoja työtehtävän mukaisesti (1987)
- noudattaa toistettavan musiikin estetiikkaa ja käytäntöjä (1986)
- toimii vuorovaikutteisesti muusikoiden ja muiden toimijoiden kanssa (1985)
- reagoi äänentoistotilanteessa esille tuleviin viitteisiin ja muutoksiin (1984)
- suorittaa työtehtävän edellyttämät työvaiheet (1983)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta (1982)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä, työturvallisuusmääräyksiä ja tehtyjä sopimuksia

- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä (1981)
- noudattaa tehtyjä sopimuksia ja sovittuja aikatauluja (1980)
- noudattaa kuulonsuojeluohjeita ja käyttää tarvittaessa kuulonsuojaimia (1979)

- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (1978)
- työskentelee työergonomisesti (1977)

Ammattitaidon osoittamistavat

Ammattitaidon osoittamistavat Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä käyttäen äänentoistolaitteistoa tehtävän edellyttämällä tavalla. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus ja työmuodot

Opintojaksot muodostuvat luennoista, webinaareista ja harjoitustöistä.

Tutkinnon osan osa-alueet

22TPA100 Äänentoisto 1, 9 osp

Opintojaksolla tutustutaan miksereihin, analogiseen signaalitiehen ja sen reititykseen. Jakson aikana tutustutaan erilaisiin äänentoisto- ja monitorijärjestelmiin, sekä laitteiden (mikrofonit, vahvistimet, kaiuttimet, prosessointi- ja efektilaitteet...) toimintaan ja kytkemiseen. Opintojakso rakentuu oppitunneista ja harjoitustöistä.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätyt

22TPA101 Äänentoisto 2, 12 osp

Opintojaksolla perehdytään digitaalimiksereihin, digitaalisen signaalin reititykseen, ja prosessointiin, sekä tutustutaan järjestelmäsuunnitteluun. Kurssilla tehdään käytännön äänentoistotöitä, sekä tutustutaan paikallisiin toimijoihin. Opintoihin sisältyy myös mahdollisia työharjoittelujaksoja opiskelijan suuntautumisen mukaan. Opintojaksoon voi kuulua itsenäisiä tehtäviä, harjoitustöitä ja työharjoittelu.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätyt

22TPA102 Laitteistot ja äänielektroniikka 1, 2 osp

Opintojaksolla perehdytään sähköturvallisuusmääräyksiin ja niiden noudattamiseen käytännössä. Lisäksi tutustutaan sähköopin perussuureisiin ja -lakeihin, äänilaitteiden peruskomponentteihin sekä niiden yleisimpiin kytkentöihin. Opintojaksolla opitaan myös juotostyökalujen ja yleisimpien mittalaitteiden turvallista käyttöä.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätyt

22TPA103 Laitteistot ja äänielektroniikka 2, 3 osp

Opintojaksolla perehdytään äänen sähköiseen käyttäytymiseen sekä analogi- että digitaalitekniikan keinoin, tutkitaan ja mitataan äänen harmonista säröytymistä eri kytkennöissä. Opintojakson aikana tutustutaan sulautettuihin audiojärjestelmiin Arduinon ja Raspberry Pi:n kanssa sekä rakennetaan digitaalisia instrumentteja ja efektejä Max for live- ohjelmistolla.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätyt

22TPA104 Akustiikka ja analyyttinen kuuntelu 2 osp

Opintojaksolla kuunnellaan analyyttisesti ääntä ja äänitteitä. Tarkoituksena on kehittää kykyä kuulla äänen fysikaalisia ominaisuuksia (kuten taajuuksia ja vaiheita), eri instrumenttien sekä aikakausien saundeja ja erilaisten genrejen musiikillisia osatekijöitä (esim. rytmikka ja harmonia). Saundien kuuntelussa keskitytään niitä määrittävien äänellisten tekijöiden löytämiseen.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätyt

22TPA105 Työergonomia ja kuulonhuolto 2 osp

Opintojen aikana kaikki opiskelijat käyvät ergonomia- ja kuulonhuoltokurssin sekä tekevät ohjatusti käytännön ergonomiaharjoituksia opintojen yhteydessä. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen

kunnon, henkisen hyvinvoinnin ja kehonhuollon merkityksen osana omaa työskentelyään. Hän osaa kiinnittää huomiota oman työskentelynsä asettamiin lihaskoordinaatiota vaativiin erityiskysymyksiin ja rasitukselle alttiiden lihasryhmien huoltoon. Opiskelija saa musiikkiteknologille välttämättömät tiedot kuulonhuollosta.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

2.3. 22TPA2 Äänittäminen 30 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija äänittää äänityslaitteistolla

- käyttää keskeisiä äänityslaitteistoja ja musiikkiohjelmistoja (1976)
- valitsee soveltuvat työmenetelmät (1975)
- ohjelmoi äänityslaitteita ja äänittää (1974)
- hyödyntää tavallisimpia julkaisu ympäristöjä (1973)

Opiskelija toimii äänitystehtävässä ja viimeistelee tallenteen

- valitsee työtehtävään soveltuvat äänityslaitteistot ja musiikkiohjelmit (1972)
- noudattaa tallennettavan musiikin estetiikkaa ja käytäntöjä (1971)
- äänittää ja viimeistelee tallenteen esiteltävään muotoon (1970)
- toimii vuorovaikutteisesti muusikoiden ja muiden toimijoiden kanssa (1969)

Opiskelija esittelee valmistuneen äänitallenteen

- esittelee valmistamaansa tallennetta muille toimijoille ja soveltuville kohderyhmille (1968)
- arvioi työtään ja ottaa vastaan palautetta (1967)
- markkinoi omaa osaamistaan (1966)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja tehtyjä sopimuksia

- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä (1965)
- noudattaa tehtyjä sopimuksia ja sovittuja aikatauluja (1964)
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (1963)

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä käyttämällä äänityslaitteistoa tehtävän vaatimusten mukaisesti ja esittelemällä valmistamaansa tallennetta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin

Opetus ja työmuodot

Opintojaksot muodostuvat luennoista, webinaareista ja harjoitustöistä.

Tutkinnon osan osa-alueet

22TPA200 Studiotyöskentely 1, 9osp

Opintojaksolla tutustutaan studiotyöskentelyyn, äänitysstudion laitteistoihin, niiden kytkemiseen ja reititykseen, sekä tutustutaan mikrofonien, esivahvistimien, äänikorttien ym. toimintaan ja käyttöön. Jakson aikana perehdytään käytännön harjoitusten avulla yhtyeen (bändisoittimien) äänittämiseen, monitorointiin, ja editointiin sekä miksaukseen audiotyöasemalla. Opintojaksoon kuuluu kirjallisia harjoitustöitä.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA201 Studiotyöskentely 2, 9osp

Opintojaksolla syvennetään studiotyöskentelytaitoja, perehdytään laajemmin erilaisiin mikrofoni- ja ääniteknikoihin sekä ohjelmistojen ja virtuaali-instrumenttien käyttömahdollisuuksiin äänitys- ja musiikkituotannoissa. Kurssilla tehdään itsenäisiä harjoitustöitä erilaisten projektien (esim. äänityssessioiden, äänisuunnittelun jne.) parissa ja tutustutaan paikallisiin toimijoihin. Opintoihin sisältyy myös mahdollisia työharjoittelujaksoja. Opintojaksoon kuuluu kirjallisia harjoitustöitä.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA202 Ohjelmistot 1, 3osp

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti Logic Pro x -ohjelmiston käyttöön musiikin äänityksessä ja äänituotannossa.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA203 Ohjelmisto 2, 3osp

Opintojakson keskeinen sisältö on perehtyä Ableton Live -ohjelmistoon, äänisuunnitteluun ja soundien rakentamiseen. Ableton Liven keskeisten ominaisuuksien lisäksi opintojaksolla käsitellään erilaisia samplustekniikoita ja tapoja manipuloida audiota. Työskentelyssä hyödynnetään myös esimerkiksi luoppausta, erilaisia reitityksiä ja efektejä. Äänisuunnittelua ja soundien rakentamista opiskellaan teorian ja konkreettisen käytännön harjoitteiden kautta sekä Ableton Liveä että muita ohjelmistoja hyödyntäen.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA204 Ohjelmistot 3, 3osp

Opintojaksolla perehdytään monipuolisesti Pro Tools ja Mixbus -ohjelmistojen käyttöön musiikin äänityksessä ja äänituotannossa.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA205 Musiikkiteknologian historia 3 osp

Opintojaksolla perehdytään äänentallennus ja -muokauslaitteistojen historiaan kuuntelun, teorian ja harjoitustöiden avulla. Kurssilla käydään läpi tärkeimpiä analogisia äänentallennustapoja ja niiden teknistä toteutusta. Tutustutaan mikrofoni- ja ääniteknikan kehitykseen ja käyttöön eri aikakausina ja eri tallennusmuotojen yhteydessä. Käydään läpi yleisimpien analogisten efektien syntyhistoria ja tekniikka.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

2.4 22TPA3 Musiikkiteknologia ja musiikillinen ilmaisu 25 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tunnistaa musiikin tyylilajeja ja rakenteita

- tunnistaa musiikin keskeisten tyylilajien ominaispiirteitä (1962)
- hahmottaa musiikin perusrakenteita (1961)
- tunnistaa ja tarvittaessa käyttää nuottikirjoitusta ja muita musiikin merkintätapoja (1960)

Opiskelija hyödyntää musiikillista ja musiikkiteknologista osaamistaan ilmaisussaan

- soittaa, laulaa tai käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikillisessa ilmaisussa (1959)
- neuvottelee ja toimii yhteistyössä muiden muusikoiden kanssa harjoitus- ja esiintymistilanteessa (1958)
- käyttää monipuolisesti musiikkiteknologiaa (1957)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja työturvallisuusmääräyksiä

- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä (1956)
- työskentelee työergonomisesti (1955)
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (1954)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta (1953)
- markkinoi osaamistaan (1952)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä hyödyntämällä musiikillista ja musiikkiteknologista osaamistaan ilmaisussa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus ja työmuodot

Opintojaksot muodostuvat oppitunneista, luennoista, webinaareista ja harjoitustöistä.

Tutkinnon osan osa-alueet

22TPA300-303 Instrumenttiopinnot 1. vuosi-2.vuosi, 6 osp

Instrumenttiopinnot 1-2 aikana tutustutaan oman instrumentin ja sen soittotekniikan perusteisiin erilaisten harjoitusten ja kappaleiden kautta. Soittamisen lisäksi etsitään mahdollisuuksia hyödyntää instrumenttia muissa opinnoissa. Opiskelijan tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan soitinta voidaan käyttää välineenä esimerkiksi musiikin hahmotuksen tai musiikkiteknologian perusteiden opiskelussa. Lisäksi kursilla perehdytään soittimelle ominaisiin saundeihin sekä niiden efektointiin ja prosessointiin.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

Instrumenttien yleisjaksot 3 osp:

22TPA304 Laulu 1 osp

Opintojaksolla tutustutaan laulamisen perusteisiin: kehotasapaino, hengitys, artikulaatio ja resonanssi. Tavoitteena hahmottaa laulaminen psyko-fyysisenä toimintana. Opiskelija tutustuu omaan ääneensä ja rohkaistuu käyttämään sitä.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

22TPA305 Pianonsoiton yleisjakso 1 osp

Pianonsoiton yleisjaksolla tutustutaan pianonsoiton ja vapaan säestyksen perusteisiin, pianon ja kosketinsoitinten rooliin yhtyesoitossa sekä pianon koskettimistoon musiikin hahmottamisen apuvälineenä. Opetus toteutetaan pariopetuksena. Opintojakson sisältöä voidaan räätälöidä opiskelijan aiemman pianonsoittokokemuksen mukaan.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

22TPA306 Bändisoittimet yleisjakso 1 osp

Jakson tarkoitus on antaa valmiudet eri bändi-instrumenttien hallintaan ja syventää käsitystä niiden roolista yhteissoitossa. Työelämässä muusikon työnkuva on erittäin laaja ja kokemusta yleisistä bändi-instrumenteista usein tarvitaan, niin sävellyksen tukena kuin produktioiden johtamisessa. Yleisjakson aikana tutustutaan konkreettisesti yleisimpiin bändisoittimiin, osallistajat pääsevät vuorollaan soittamaan kaikkia jaksolle valittuja instrumentteja.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

22TPA307 Musiikkiteknologian käyttö musiikillisessa ilmaisussa 4 osp

Opintojaksolla tutkitaan erilaisia keinoja, joiden avulla musiikkiteknologiaa voidaan hyödyntää halutun musiikillisen ilmaisun saavuttamiseksi. Käytettäviä keinoja ja apuvälineitä ovat esimerkiksi luupperit, MIDI, ohjelmointi, efektointi ja signaalin luova reititys. Lisäksi opintojaksolla kehitetään taitoja, joiden avulla voidaan hyödyntää musiikkiteknologiaa ilmaisussa.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

22TPA308 Musiikin hahmotus/musiikkiteknologia 2 osp

Opintojaksoilla opiskelija oppii hahmottamaan musiikkia nuottikuvasta ja kuulonvaraisesti. Teoria- ja säveltapailuharjoitteiden avulla opiskelija oppii tuottamaan, kuulemaan ja tunnistamaan musiikillisia ilmiöitä.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA309 Musiikin hahmotus 3, 4 osp

Opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan musiikkia nuottikuvasta ja kuulonvaraisesti. Teoria- ja säveltapailuharjoitteiden avulla opiskelija oppii tuottamaan, kuulemaan ja tunnistamaan musiikillisia ilmiöitä. Opintojakson arvioinnin perusteena on osallistuminen opetukseen, harjoitustöiden tekeminen ja tasokokeiden suorittaminen.

Arvioidaan: 1-5

22TPA310 Notatio 2 osp

Opintojaksolla opiskellaan vähintään yhden nuotinnusohjelman (esim. Sibelius, Finale, MuseScore) käytön perusteet, niin että hän pystyy nuotintamaan omia tai muiden sävellyksiä ja/tai sovituksia. Opintojakson arvioinnin perusteena on osallistuminen opetukseen ja harjoitustöiden tekeminen.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA311 Rytmimusiikin historia 2 osp

Opintojaksolla käydään läpi sekä jazz-, että rock-musiikin historiaa. Jazzin ja rockin eri tyylisuuntiin tutustutaan sekä kirjallisesti, että kuunteluesimerkein. Musiikkia kuunnellaan analyttisesti. Jazzmusiikissa keskitytään 1900–1970-lukuihin ja sen päätyylisuuntiin. Rock-musiikin historiassa tutustutaan sekä blues- että country-musiikkiin, sekä 50-luvun rock n’ rolliin. Tietoa laajennetaan omin esitelmin aina tämän päivän tyyleihin asti. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa jazz-musiikin ja rock-musiikin historian tärkeimpiä tyylisuuntia, ja osaa tunnistaa ja ajoittaa ne.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA312 Taidemusiikin historia 1 osp

Opintojaksolla tutustutaan taidemusiikin tyyleihin renessanssista nykypäivään. Musiikin eri tyylilajeihin tutustutaan kuuntelemalla eri aikakausien musiikkia.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22TPA313 Maailmanmusiikki 1 osp

Opintojaksolla tutustutaan suomalaisen kansanmusiikin sekä maailmanmusiikin historiaan ja nykypäivään.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

3 VALINNAISET AMMATILLISET OPINNOT 45 OSP

3.1 22VAT1 Solistina toimiminen (101057) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija harjoittelee solistista ohjelmistoa

- toteuttaa harjoittelemansa musiikin ominaispiirteitä (2198)
- harjoittelee nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta (2197)
- työskentelee esitettävän musiikin lajin ja tyylin mukaisesti (2196)
- valmistelee näkemyksensä mukaista tulkintaa (2195)

Opiskelija esittää solistista ohjelmistoa

- esittää valmistelemansa solistista ohjelmistoa (2194)
- antaa ja vastaanottaa tarvittaessa esitystä koskevia viitteitä (2193)
- esiintyy solistisen tehtävän ja esiintymistilanteen vaatimusten mukaisesti (2192)
- ottaa huomioon yleisön esitykselle ja esiintymiselle asettamat vaatimukset (2191)

Opiskelija verkostoituu alan toimijoiden kanssa ja markkinoi omaa osaamistaan

- suunnittelee työtehtävän toteutuksen tilaajan toiveiden mukaisesti (2190)
- markkinoi osaamistaan soveltuville kohderyhmille (2189)
- verkostoituu alan toimijoiden kanssa (2188)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja työturvallisuusmääräyksiä ja huoltaa instrumenttiaan

- noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja tekee tarvittavat ilmoitukset (2187)
- työskentelee työergonomisesti (2186)
- noudattaa työturvallisuus- ja kuulonsuojelumääräyksiä (2185)
- hoitaa soitinta tai ääntään huolellisesti (2184)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä esittämällä esitystilanteeseen suunniteltua solistista ohjelmistoa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Näytön ohjaus, ohjelmiston harjoittelu ja markkinointi, ryhmätyöskentely

3.2 22VAT2 Säveltäminen (101058) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija suunnittelee musiikin säveltämistä

- käyttää ja soveltaa tietoa musiikin rakenteista ja tyyli-suunnista (2183)
- käyttää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ja soitinten ja soitinryhmien tuntemusta sävellystyössä (2182)
- hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia sävellystyössä (2181)
- ottaa säveltäessään huomioon kohderyhmän ja esitysympäristön (2180)

Opiskelija säveltää musiikkia

- säveltää musiikkia esiteltävään muotoon (2179)
- etenee sävellystyössään suunnitelmallisesti (2178)

- neuvottelee tarvittaessa sävellystyöstä esittäjien tai tilaajan kanssa (2177)
- noudattaa sovittuja aikatauluja (2176)
- tekee valintoja ja päätöksiä saamansa palautteen perusteella (2175)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja markkinoi säveltämäänsä musiikkia

- noudattaa alan sopimuskäytäntöjä ja yleisiä toimintaperiaatteita (2174)
- noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja huolehtii omista tekijänoikeuksistaan (2173)
- arvioi säveltämäänsä musiikkia ja ottaa vastaan palautetta (2172)
- markkinoi säveltämäänsä musiikkia ja osaamistaan (2171)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä esittelemällä kaksi säveltämäänsä itsenäistä sävellystä tai osan laajemmasta sävellyskokonaisuudesta. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Tutkinnon osassa opiskelija oppii harjoitteiden kautta hyödyntämään luovia työmenetelmiä, musiikin hahmotustaitoja ja musiikkiteknologiaa sävellysprosessin eri työvaiheissa. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa oman sävellyskokonaisuuden esitettäväksi ja/tai tallennettavaksi. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena ja henkilökohtaisena ohjauksena

Tutkinnon osan osa-alueet

VAT200 Sävellys 1, 5 osp

Opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan sävellystyön vaiheita, hyödyntämään erilaisia luovia tekniikoita sävellysprosessissa, käyttämään musiikkiteknologiaa sävellystyön apuna sekä hahmottamaan omaa säveltäjäpersoonansa.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

VAT201 Sävellys 2, 10 osp

Opintojaksolla syvennetään ja täydennetään luovien menetelmien avulla opiskelijan osaamista melodian-, harmonian- ja rytmikirjoituksessa, soitintamisessa ja musiikkiteknologian hyödyntämisessä sävellystyössä. Opiskelija toteuttaa ja dokumentoi oman sävellysprosessinsa alkudeasta valmiiseen teokseen.

Sävellyshanke voi toteuttaa itsenäisesti, työparin kanssa tai moniammatillisessa pienryhmässä.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

[3.3 22VAT3 Sovittaminen ja soitintaminen \(101059\) 15 osp](#)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija suunnittelee sovittamista ja soitintamista

- käyttää ja soveltaa tietoa musiikin rakenteista ja tyyli suunnista (2170)
- käyttää musiikin luku- ja kirjoitustaitoa ja soitinten ja soitinryhmien tuntemusta työssään (2169)
- hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia (2168)
- ottaa työssään huomioon kohderyhmän ja esitysympäristön (2167)

Opiskelija sovittaa ja soitintaa musiikkia

- sovittaa ja soitintaa musiikkia esiteltävään muotoon (2166)
- etenee työssään suunnitelmallisesti ja noudattaa sovittuja aikatauluja (2165)

- neuvottelee työstään muiden toimijoiden kanssa (2164)
- tekee valintoja ja päätöksiä saamansa palautteen perusteella (2163)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja markkinoi osaamistaan

- noudattaa alan sopimuskäytäntöjä ja yleisiä toimintaperiaatteita (2162)
- noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja huolehtii omista tekijänoikeuksistaan (2161)
- arvioi työtään ja ottaa vastaan palautetta (2160)
- markkinoi omaa osaamistaan (2159)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä esittelemällä kaksi sovitusta tai yhden laajemman sovituskokonaisuuden. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot:

Tutkinnon osassa opiskelija oppii harjoitteiden kautta hyödyntämään luovia työmenetelmiä, musiikin hahmotustaitoja ja musiikkiteknologiaa sovitusprosessin eri työvaiheissa. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa oman sovituskokonaisuuden esitettäväksi ja/tai tallennettavaksi. Opetus toteutetaan ryhmäopetuksena ja henkilökohtaisena ohjauksena

Tutkinnon osan osa-alueet

VAT300 Sovitus 1, 5osp

Opintojaksolla opetellaan erilaisia sovitustekniikoita, perehdytään yleisimmin käytettyjen bändi-instrumenttien rooleihin, sekä niille tyypillisiin sovitusratkaisuihin ja kirjoitustekniikoihin. Opintojaksolla tehdään sovitusharjoituksia ja tehtäviä notaatio- sekä äänitysohjelmilla.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

VAT301 Sovitus 2, 10 osp

Opintojaksolla tutustutaan eri soittimiin ja niiden äänialoihin, opitaan tunnistamaan instrumentteja kuulonvaraisesti sekä perehdytään niille tyypillisiin sovitusratkaisuihin ja kirjoitustekniikoihin. Kurssilla painotetaan puhallin-, jousi-, sekä laulustemmojen/ sovitusten kirjoittamista.

Kurssilla tutustutaan myös partituuriin. Kurssi sisältää luentoja, musiikin kuuntelua, harjoitustöitä ja mahdollisesti konserttikäynnin. Opiskelija toteuttaa oman sovitusprojektin, joka suunnitellaan yhdessä ohjaavan opettajan kanssa. Sovitusprojektin voi toteuttaa itsenäisesti, työparin kanssa tai moniammatillisessa pienryhmässä. Opiskelija toteuttaa ja dokumentoi oman sovitusprosessinsa alkuideasta valmiiseen teokseen.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

3.4 22VAT4 Laulunkirjoittaminen (101060) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija suunnittelee laulunkirjoittamista

- seuraa musiikkialan kehityssuuntia (2158)
- hyödyntää musiikin tyylien ja tyyli-lajien tuntemusta (2157)
- tunnistaa digitalisaation mahdollisuuksia ja musiikkiohjelmistoja (2156)
- verkostoituu alan toimijoiden kanssa (2155)

Opiskelija säveltää tai sanoittaa lauluja esitettäväksi ja tallennettavaksi

- säveltää tai sanoittaa lauluja (2154)
- käyttää musiikin luku- ja kirjoitustaitoja tai muita tallennustapoja (2153)

- käyttää digitalisaation mahdollisuuksia ja musiikkiohjelmistoja (2152)
- toimii yhteistyössä ja vuorovaikutteisesti muiden kanssa (2151)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta (2150)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja markkinoi lauluja

- noudattaa alan sopimuskäytäntöjä ja yleisiä toimintaperiaatteita (2149)
- noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja huolehtii omista tekijänoikeuksistaan (2148)
- markkinoi lauluja ja osaamistaan (2147)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä säveltämällä tai sanoittamalla kaksi esitettäväksi ja tallennettavaksi soveltuvaa laulua. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Tutkinnon osan opiskelija oppii tunnistamaan laulunkirjoitusprosessin vaiheet, ja hyödyntämään työskentelyssään tekstitaiteen menetelmiä sekä musiikillista ja musiikkiteknologista osaamista. Tutkinnon osan opiskelija suunnittelee ja toteuttaa oman taiteellisen kokonaisuuden esitettäväksi ja/tai tallennettavaksi.

Tutkinnon osan osa-alueet

VAT400 Laulunkirjoitus 1, 5osp

Laulunkirjoitus 1 opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan ja hyödyntämään työskentelyssään tekstitaiteen menetelmiä, käyttämään erilaisia luovia menetelmiä ja omaa musiikillista osaamistaan, sekä tutustuu laulunkirjoittamisen eri tekniikoihin.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

VAT401 Laulunkirjoitus 2, 10osp

Laulunkirjoitus 2 opintojaksolla syvennetään opiskelijan osaamista tekstin tuottamisessa ja riittelyssä, musiikillisten elementtien ja tekstin suhteen hahmottamisessa sekä itsenäisen työskentelyn taidoissa. Kurssilla harjoitellaan myös tiimityöskentelytaitoja. Opintojaksolla opiskelija toteuttaa ja dokumentoi oman musiikkikappaleen alkuideasta valmiiseen teokseen. Opiskelija toteuttaa Laulunkirjoittamisen näytön, joka on opiskelijan oma taiteellinen projekti, ja jonka opiskelija suunnittelee yhdessä ohjaavan opettajan kanssa. Projektin voi toteuttaa itsenäisesti, työparin kanssa tai moniammatillisessa pienryhmässä.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

3.5 22VAT5 Musiikin esityskokoonpanon johtaminen (101061) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija valitsee ja harjoittelee esityskokoonpanolle soveltuvaa ohjelmistoa

- soveltaa musiikin tuntemusta ohjelmiston valitsemisessa (2146)
- valitsee kokoonpanolle ja kohderyhmälle soveltuvaa ohjelmistoa (2145)
- käyttää kokoonpanon ja ohjelmiston johtamiseen soveltuvia harjoittamis- ja johtamistekniikoita (2144)

Opiskelija johtaa esityskokoonpanoa ja sopii esiintymisiin liittyvistä asioista

- varmistaa tarvittavat soittajat, laulajat ja mahdolliset muut asiantuntijat (2143)
- johtaa kokoonpanoa yhteisen tulkinnan toteuttamiseksi harjoituksissa ja esiintymisissä (2142)
- neuvottelee ja sopii asioista ja aikatauluista yhdessä muiden kanssa (2141)

- antaa ja ottaa vastaan palautetta (2140)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja markkinoi esityskokoonpanoa

- neuvottelee ja sopii esiintymisten kustannusrakenteesta ja esiintymispalkkioista (2139)
- noudattaa tekijänoikeussäädöksiä (2138)
- huolehtii tarvittavista luvista ja ilmoituksista (2137)
- markkinoi kokoonpanoa erilaisille kohderyhmille eri kanavilla (2136)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä johtamalla musiikin esityskokoonpanoa ja neuvottelemalla esiintymisiin liittyvistä asioista. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija perehtyy lauluyhtyeen ja soitinyhtyeen /orkesterin johtamiseen sekä harjoittamiseen. Keskeisiin sisältöihin kuuluvat myös vuorovaikutustaidot ja etenkin toimiminen ryhmän kanssa. Opintojaksolla perehdytään soitinopin kautta eri instrumentteihin. Opiskelijat työskentelevät yhtyeen/orkesterin kanssa sekä harjoitustilanteessa että mahdollisesti esiintyen. Opintojaksolla tehdään sovitus käytössä olevalle soitinyhtyeelle.

[3.6 22VAT6 Musiikkialan esityksen tai tapahtuman toteuttaminen \(101062\) 15 osp](#)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija suunnittelee musiikkiesityksen tai -tapahtuman

- suunnittelee osuuttaan esityksestä tai tapahtumasta ja tekee siihen liittyviä ehdotuksia (2135)
- hankkii ja valitsee soveltuvaa tietoa musiikkialan toimintakulttuurista musiikkiesityksen tai -tapahtuman perustaksi (2134)
- suunnittelee esitystä tai tapahtumaa soveltuville kohderyhmille yhdessä muiden kanssa (2133)
- hyödyntää muita asiantuntijoita esityksen tai tapahtuman kokonaisuuden suunnittelussa (2132)

Opiskelija valmistelee musiikkiesityksen tai -tapahtuman

- kartoittaa tarvittavia yhteistyökumppaneita (2131)
- neuvottelee ja sopii tehtävistä yhdessä muiden kanssa (2130)
- noudattaa sovittuja aikatauluja (2129)
- kartoittaa esityksen tai tapahtuman kustannusrakennetta (2128)
- valitsee soveltuvat markkinointitoimenpiteet yhdessä muiden kanssa (2127)
- valmistelee esityksen tai tapahtuman logistista, teknistä ja taiteellista toteutusta yhdessä muiden kanssa (2126)

Opiskelija toimii musiikkiesityksen tai -tapahtuman työtehtävissä

- vastaa osuudestaan sovitus kokonaisuudessa musiikkialan esityksessä tai tapahtumassa (2125)
- toimii työssään yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti (2124) 18
- arvioi toimintaansa sekä antaa ja ottaa vastaan palautetta (2123)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä, työturvallisuusmääräyksiä ja kestävän kehityksen periaatteita

- noudattaa tehtävissään tekijänoikeussäädöksiä (2122)
- työskentelee työergonomisesti (2121)
- noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (2120)

- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita (2119)

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toteuttamalla musiikkialan esityksen tai tapahtuman yhdessä muiden toimijoiden kanssa sekä toimimalla tapahtumassa tai esityksessä ammattialansa mukaisissa tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija suunnittelee itsenäisesti tai osana työryhmää musiikkiesityksen tai tapahtuman vastaten omasta osuudestaan kokonaisuudessa. Henkilökohtainen tai ryhmäohjaus.

3.7 22VAT9 Yhtyeen, kuoron tai orkesterin jäsenenä toimiminen (101185) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija harjoittelee musiikkiohjelmistoa

- perehtyy kokoonpanon musiikkiohjelmistoon (2090)
- harjoittelee osuutensa kokoonpanon edellyttämälle tekniselle ja taiteelliselle tasolle (2089)
- mukauttaa tulkintaansa kokoonpanon vaatimusten mukaisesti (2088)
- valmistaa esityksen vuorovaikutuksessa kokoonpanon jäsenten kanssa (2087)
- noudattaa sovittuja aikatauluja (2086)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä kehittää toimintaansa palautteen perusteella (2085)

Opiskelija esittää musiikkikokoonpanon vaatimustason mukaista ohjelmistoa

- esittää osuutensa kokoonpanon ja ohjelmiston vaatimustason mukaisesti (2084)
- esiintyy kokoonpanon jäsenenä tilanteen edellyttämällä tavalla (2083)
- tulkitsee ja noudattaa kokoonpanon jäsenten tai johtajan viitteitä esiintymistilanteessa (2082)
- vastaa sovitulla tavalla osuudestaan esiintymistilanteen järjestelyissä (2081)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja työturvallisuusmääräyksiä

- noudattaa työssään tekijänoikeussäädöksiä (2080)
- työskentelee työergonomisesti (2079)
- noudattaa työturvallisuus- ja kuulonsuojelumääräyksiä (2078)
- huolehtii työympäristön turvallisuudesta (2077)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä esittämällä harjoiteltua ohjelmistoa yhtyeen, orkesterin tai kuoron jäsenenä esiintymistilanteessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija perehtyy opiskelunsa aikana erilaisissa kokoonpanoissa tapahtuvaan yhteismusisointiin ja pystyy toimimaan aktiivisena ryhmän jäsenenä. Ryhmät vaihtelevat tilanteen mukaan erilaisista pienyhtyeistä isompiin kokoonpanoihin. Rytmimusiikin opiskelijan on mahdollista osallistua omien valmiuksien mukaan myös erilaisiin klassisen musiikin yhtyeisiin, kuoroihin tai orkestereihin kamarimusiikkikokoonpanoista sinfoniaorkesteriin. Suoritustapa sisältää ryhmätyöskentelyä, omaa harjoittelua ja esiintymisiä. Opiskelija valitsee tutkinnon osasta kolme 5 osp:n opintojaksoa.

Tutkinnon osan osa-alueet

22VAT900 Yhtyeopinnot, rytmi1, 5 osp

Opintojaksolla syvennyttään johonkin rytmimusiikin genreen RPA1 osaamista laajentaen. Opintojakson aikana opiskelija harjoittaa yhteellä soitettavan tai laulettavan ohjelmiston esitettäväksi.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT901 Yhtyeopinnot, rytmi2, 5 osp

Opintojaksolla syvennyttään johonkin rytmimusiikin genreen RPA1 osaamista laajentaen. Opintojakson aikana opiskelija harjoittaa yhteellä soitettavan tai laulettavan ohjelmiston esitettäväksi.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT902 Yhtyeopinnot, rytmi3, Viihdeorkesteri, 5 osp

Opintojaksolla perehdyttään suuren viihdeorkesterin työskentelyyn ja ohjelmistoon.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT903 Yhtyeopinnot, rytmi4, Lauluyhtye, 5 osp

Opintojaksolla perehdyttään lauluyhtye työskentelyyn ja -ohjelmistoon.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT904 Projektiopinnot 1, 5 osp

Opintojaksolla opiskelija toteuttaa omaa ammattitaitoaan syventävän yhtyeprojektin. Projektin aikana opiskelija harjoittaa yhteellä soitettavan tai laulettavan ohjelmiston esitettäväksi.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT905 Projektiopinnot 2, 5 osp

Opintojaksolla opiskelija toteuttaa omaa ammattitaitoaan syventävän yhtyeprojektin. Projektin aikana opiskelija harjoittaa yhteellä soitettavan tai laulettavan ohjelmiston esitettäväksi.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

22VAT906 Projektiopinnot 3, 5 osp

Opintojaksolla opiskelija toteuttaa omaa ammattitaitoaan syventävän yhtyeprojektin. Projektin aikana opiskelija harjoittaa yhteellä soitettavan tai laulettavan ohjelmiston esitettäväksi.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

3.8 22VAT10 Studiolaitteiston käyttäminen 15 osp (101184)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija käyttää studiolaitteistoa

- käyttää studiotyöskentelyyn liittyvää terminologiaa (2076)
- käyttää musiikin tyyllilajin mukaisia äänitysmenetelmiä ja -välineitä (2075)
- käyttää erilaisia mikrofoneja ja mikrofonityyppejä äänitystilanteessa (2074)
- tunnistaa studiolaitteiston digitaalisia ratkaisuja ja mahdollisuuksia (2073)
- työskentelee vuorovaikutteisesti yhteistyössä studiotyön asiantuntijoiden kanssa (2072)

Opiskelija käyttää studiolaitteistoa tallennustilanteessa

- käyttää digitaalisen studiolaitteiston kytkentöjä ja reitityksiä (2071)
- reitittää äänityssignaalin ja monitoroinnin studiossa (2070)
- käyttää moniraitaäänitysohjelmaa (2069)
- työskentelee vuorovaikutteisesti muiden toimijoiden kanssa (2068)

Opiskelija jälkikäsittelee äänitettyä materiaalia

- editoi äänitetyn materiaalin soveltuvilla ohjelmilla (2067)
- tekee musiikin tyyllilajin mukaisen miksauksen (2066)
- viimeistelee äänitetyn materiaalin julkaisua tai masterointia varten (2065)
- tekee tarvittavat varmuuskopiot (2064)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta ja kehittää omaa toimintaansa (2063)

Opiskelija noudattaa tekijänoikeussäädöksiä ja tehtyjä sopimuksia

- noudattaa työssään tekijänoikeuksia, tehtyjä sopimuksia ja sovittuja aikatauluja (2062)
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä ja -ohjeita (2061)
- markkinoi omaa osaamistaan (2060)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa käytännön työtehtävissä työpaikalla järjestettävässä näytössä, jonka arviointiin osallistuu oppilaitoksen opettaja ja työpaikkaohjaaja.

Opetus- ja työmuodot

Tutkinnon osa suoritetaan työpaikalla järjestettävänä koulutuksena yhteistyössä alan paikallisten toimijoiden kanssa. Tutkinnon osassa opiskelija perehtyy työpaikan studiolaitteistoon ja osallistuu sen toimintaan käytännön työtehtävissä työpaikkaohjaajan ohjauksessa. Opiskelija käyttää studiolaitteistoa tallennustilanteessa, jälkikäsittelee äänitettyä materiaalia ja työskentelee vuorovaikutteisesti yhteistyössä studiotyön asiantuntijoiden kanssa. Opintojakson pituudesta ja/tai kestosta sovitaan oppilaitoksen ja työpaikan edustajien, sekä opiskelijan kesken.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

[3.9 22VAT10 Äänentoistojärjestelmän käyttäminen 15 osp \(101184\)](#)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija käyttää äänentoistojärjestelmää

- käyttää äänentoistoon liittyvää terminologiaa (2059)
- huomioi ja tunnistaa tehdyt äänentoistojärjestelmän perusratkaisut (2058)
- valitsee äänentoistotilanteessa tarvittavat mikrofonit ja mikrofonityypit (2057)
- käyttää äänentoistojärjestelmään liittyviä ohjelmistoja (2056)
- käyttää digitaalisen äänentoistojärjestelmän kytkentöjä ja reitityksiä (2055)
- työskentelee vuorovaikutteisesti yhteistyössä äänentoiston asiantuntijoiden kanssa (2054)

Opiskelija toimii äänentoistotehtävissä

- toimii monitori- ja salimiksaustehtävissä (2053)
- tekee musiikin tyyllilajin mukaisen miksauksen (2052)
- varautuu ja reagoi äkillisiin muutoksiin äänentoistotilanteessa (2051)
- käyttää tarvittaessa laitteiston tallennusmahdollisuuksia (2050)
- työskentelee vuorovaikutteisesti yhteistyössä esiintyjien ja äänentoiston asiantuntijoiden kanssa (2049)

Opiskelija noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja tehtyjä sopimuksia

- noudattaa työssään tehtyjä sopimuksia ja sovittuja aikatauluja (2048)
- noudattaa työssään työturvallisuusmääräyksiä (2047)
- noudattaa työssään kuulonsuojelumääräyksiä ja työergonomiaohjeistusta (2046)
- huomioi tekijänoikeussäädökset (2045)
- markkinoi omaa osaamistaan (2044)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa käytännön työtehtävissä työpaikalla järjestettävässä näytössä, jonka arviointiin osallistuu opettaja ja työpaikkaohjaaja.

Opetus- ja työmuodot

Tutkinnon osa suoritetaan työpaikalla järjestettävänä koulutuksena yhteistyössä alan paikallisten toimijoiden kanssa. Tutkinnon osassa opiskelija perehtyy äänentoistojärjestelmään ja osallistuu työpaikan toimintaan käytännön työtehtävissä työpaikkaohjaajan opastuksella. Opiskelija käyttää studiolaitteistoa tallennustilanteessa, jälkikäsittelee äänitettyä materiaalia ja työskentelee vuorovaikutteisesti yhteistyössä studiotyön asiantuntijoiden kanssa. Opintojakson pituudesta ja/tai kestosta sovitaan oppilaitoksen ja työpaikan edustajien, sekä opiskelijan kesken.

Arvioidaan: hyväksytty/hylätty

3.10 22VAT12 Huippuosaajana toiminen (400010) 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida ja kehittää omaa osaamistaan ja työympäristöään
- työskennellä alan huippuosaamista vaativissa tehtävissä
- huomioida huipputuotannon, -tuotteen tai -palvelun laatuvaatimukset
- toimia alan verkostoissa ja yhteistyössä asiakkaan kanssa.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä toimimalla huippuosaamista vaativissa oman alan työtehtävissä. Osaaminen on mahdollista osoittaa myös kansallisissa ja kansainvälisissä kilpailutilanteissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3.11 22VAT13 Ilmastovastuullinen toiminta 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Ilmastomuutoksen lähtökohtien selvittäminen

Opiskelija

- ymmärtää ilmastomuutoksen ilmiönä ja ihmisen toiminnan vaikutuksen siihen sekä ratkaisujen tarpeen
- tunnistaa suomalaisen toimintaympäristön erityispiirteitä ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen
- tunnistaa keskeisiä ilmastomuutokseen vaikuttavia tekijöitä omalla alallaan
- tunnistaa vaikutusmahdollisuuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen omassa työtehtävässään.

Ilmastomuutoksen vaikutusten ja ratkaisujen esittäminen

Opiskelija

- selvittää oman työnsä, työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun ilmastovaikutuksia
- pohtii käytännön ratkaisuja ilmastomuutoksen hillintään tai siihen sopeutumiseen toimialallaan
- arvioi ja vertailee pohtimiensa ilmastoratkaisujen toteuttamiskelpoisuutta ja taloudellisuutta
- ehdottaa käytännössä toteuttavissa olevia perusteltuja ratkaisuja työnsä tai työyhteisönsä toiminnan, tuotteen tai palvelun kehittämiseen ilmastovaikutusten vähentämiseksi

Ilmastovastuullisen toiminnan vahvistaminen

Opiskelija

- viestii ehdottamistaan ilmastoratkaisuista työyhteisössään

- osallistuu toimintaan, jolla kehitetään ilmastotietoisuutta ja asioita työyhteisössä
- kannustaa omalla toiminnallaan muita ilmastovastuuseen

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskentelemällä ilmastovastuullisesti omalla alallaan. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus- ja työmuodot

Opetus toteutetaan projektilähtöisesti jonkin muun tutkinnon osan yhteydessä

3.12 22VAT14 Kansainvälisessä työympäristössä toimiminen 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Valmistautuminen kansainvälisessä työympäristössä toimimiseen

Opiskelija

- etsii tietoa ja perehtyy kansainväliseen työympäristöön ja tulevaan työtehtävään
- perehtyy työtehtävään liittyvien maiden kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- huolehtii kansainvälisessä työtehtävässä tarvittavista järjestelyistä ja asiakirjoista
- selvittää ja sopii työtehtävän tavoitteet ja sisällöt
- ottaa huomioon työympäristöön ja -tehtävään liittyvät vaatimukset, tarpeet ja aikataulun

Vuorovaikutus kansainvälisessä työympäristössä

Opiskelija

- toimii vuorovaikutuksessa kansainvälisen työyhteisön ja kansainvälisten asiakkaiden kanssa
- käyttää toimialansa keskeistä sanastoa vieraalla kielellä
- jakaa osaamistaan kansainvälisessä työympäristössä
- käyttää eri viestintäkanavia vastuullisesti
- toimii eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa
- toimii työkuulttuurin mukaisesti

Työskentely kansainvälisessä ympäristössä

Opiskelija

- noudattaa sovittuja työaikoja ja toimintatapoja
- toimii joustavasti erilaisissa tilanteissa
- noudattaa työtehtäviin liittyviä määräyksiä ja ohjeita
- huomioi terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät riskit
- toimii vastuullisesti ja eettisesti
- toimii tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäen

Kansainvälisen osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Opiskelija

- arvioi kansainvälisessä työtehtävässä hankitun osaamisen merkitystä urallaan
- hyödyntää kansainvälistä osaamistaan työssään
- arvioi työtehtävään liittyvien maiden työmenetelmien ja toimintakulttuurien vaikutuksia työn sujuvuuteen ja lopputulokseen
- jakaa kansainvälistä osaamistaan työyhteisössä

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä työskennellen kansainvälisessä työympäristössä tai projektissa ulkomailla tai kotimaassa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus ja työmuodot

Opiskelu toteutetaan projektilähtöisesti kotimaassa, kansainvälisessä projektissa tai ulkomailla

1. Johdanto kansainvälisiin työympäristöihin

Opiskelija tutustuu kansainvälisten kumppaneiden kulttuuriin, kieleen ja yhteiskuntaan. Johdantojaksolla opiskelija sopii yksin tai osana projektin työryhmää kansainvälisen kumppanin tai työnantajan kanssa projektiin liittyvistä sopimuksista, harjoitus- ja esiintymisaikatauluista, esiintymisjärjestelyistä, mainonnasta, kulujen jakautumisesta, tekijänoikeuksiin liittyvistä kysymyksistä, ja mm. matkustusaikatauluista, instrumenttien kuljetuksesta, vakuutuksiin, majoitukseen ja muihin projektin toteutukseen liittyvistä keskeisistä kysymyksistä.

2. Projektin toteutus kansainvälisessä työympäristössä

Opiskelija toteuttaa kansainvälisen projektin kansainvälisessä työryhmässä, jossa on mukana kumppaneita yhdestä tai useammasta vieraasta kulttuurista. Projekti voi olla konsertti- tai konserttisarja, tai esim. ääni- tai kuvatalenne.

Konserttiprojektissa opiskelija/työryhmä tekee esityksestä tallenteen jaettavaksi koko työryhmälle ja mahdollisesti myös eri julkisille alustoille kuten esim. Youtube.

3. Osaamisen hyödyntäminen ja jakaminen

Projektin päätteeksi opiskelijat ja ohjaajat käyvät palaute/kehityskeskustelun työryhmässä, jossa he arvioivat projektissa hankittua osaamista, projektissa kohdattuja ongelmia ja mitä kehitettävää projektin toteuttamisessa olisi. Työryhmässä pohditaan mitä kansainvälisiltä kumppaneilta on opittu ja mitä hyödyllistä osaamista on pystytty jakamaan. Työryhmä jakaa projektissa hankittua tietoa ja kokemuksia opiskelu/työyhteisössään kirjallisesti ja suullisesti.

[3.13 22VAT15 Työpaikkaohjaajaksi valmentautuminen 5 osp](#)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- perehtyä ammatillisen koulutuksen järjestämismuotoihin ja tutkintoihin
- toimia yhteyshenkilönä koulutuksen järjestäjän ja työpaikan välillä
- ohjata muita opiskelijoita työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa ja muussa osaamisen hankkimisessa
- antaa palautetta osaamisen kehittymisestä.

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa osaamisensa näytössä valmentautumalla perehdyttämis-, ohjaus- ja palautteenantotilanteisiin käytännön työtilanteissa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3.14 22VAT16 Yrityksessä toimiminen 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella yrityksen liiketoimintaa
- rakentaa liiketoimintaa edistäviä yhteistyöverkostoja
- harjoittaa yritystoimintaa
- arvioida ja kehittää yrityksen toimintaa.

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä harjoittamalla yritystoimintaa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin

3.15 22VAT17 Yritystoiminnan suunnittelu 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- arvioida omia vahvuuksia ja osaamistaan
- etsiä ja ideoida liiketoimintamahdollisuuksia
- kehittää liikeidean ja laatia sille liiketoimintasuunnitelman
- verkostoitua sidosryhmien kanssa
- laatia yrityksen perustamiseen liittyvät asiakirjat.

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä laatimalla yksin tai ryhmän kanssa liiketoimintasuunnitelman kehittämälleen liikeidealle. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

3.16 22VAT18 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa, Yhteisömuusikkona toimiminen 15 osp

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija

- tuntee yhteisötaiteen perusajatuksat ja pystyy toimimaan yhteisömuusikkona erilaisissa työympäristöissä ja erilaisten kohderyhmien parissa
- osaa valmistaa monipuolisia ja taiteellisesti korkeatasoisia musiikillisia kokonaisuuksia
- osaa soittaa ja laulaa nuottien tai muun esitysmateriaalin pohjalta
- toteuttaa tyylikausien tai –lajien ominaispiirteitä
- omaa monipuoliset työtehtävissä vaadittavat improvisaatiotaidot
- laatii tarve- ja asiakaslähtöisen toimintasuunnitelman sekä toteuttaa ja arvioi sitä yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen työryhmän kanssa
- pyrkii edistämään toiminnallaan asiakkaan fyysistä ja psyykkistä terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia
- hallitsee ammatillisen kohtaamisen ja kommunikaation perustaidot
- hyödyntää teknologian mahdollisuuksia työtehtävissään
- arvioi omaa toimintaansa ja ammatillista kehittymistään sekä hyödyntää saamaansa palautetta

- noudattaa työturvallisuusohjeita ja määräyksiä sekä eri toimialojen säädöksiä, säännöksiä ja eettisiä periaatteita
- osaa markkinoida osaamistaan

Ammattitaidon osoittaminen

Erikseen sovittava yhteisömuusikon työkenttään kuuluva työtehtävä. Näyttö voi olla esimerkiksi musiikillisen tuokion toteuttaminen jossain yhteisössä, yhteistyössä yhteisön jäsenten ja/tai moniammatillisen työryhmän jäsenenä.

Opetus- ja työmuodot

Opiskelija oppii toiminnallaan edistämään sekä omaa että asiakkaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. Opiskelija oppii laaja-alaisesti hyödyntämään monialaisia menetelmiä sekä musiikillista osaamistaan osallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Opiskelija oppii tuntemaan yhteisömuusikon tyypillisimmät toimintaympäristöt ja asiakasryhmät sekä tunnistamaan paikalliset yhteistyöverkostot ja edistämään omaa työllistymistään. Opintojaksolla toimitaan ryhmässä, tehdään oppimispäiväkirjaa sekä oppimistehtäviä, laaditaan työssäoppimissuunnitelma.

Tutkinnon osan osa-alueet

VAT190 Yhteisömuusikkona toimimisen perusteet 5 osp

Opintojaksolla perehdytään yhteisömuusikon työssä tarvittaviin vuorovaikutustaitoihin sekä opitaan tunnistamaan ja hahmottamaan oma musiikillinen identiteetti. Opintojakson aikana tutustutaan musiikin ja taiteen terapeuttisiin vaikutuksiin, sekä harjoitellaan hyödyntämään musiikillisia ja musiikkiteknologisia menetelmiä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisen välineenä.

oppimistehtävät

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

VAT191 Osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen 5 osp

Opintojaksolla perehdytään kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja osallisuuden käsitteisiin, sekä tutustutaan sosiaali- ja terveysalojen käytänteisiin. Opintojakson aikana syvennetään jo opittuja vuorovaikutustaitoja, sekä opetellaan hyödyntämään eri menetelmiä hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen välineenä. Opintojaksolla tutustutaan yhteisötaiteen periaatteisiin, ryhmänohjausmenetelmiin sekä materiaali- ja välineohjaukseen eri taiteissa. Opintojakson teemoja ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveysalojen tuntemus, osallisuuden käsitteet ja osallistavat menetelmät, kulttuuriset menetelmät ja materiaali- ja välineohjaus eri taidemenetelmissä.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

VAT192 Työympäristöt ja monialainen yhteistyö 5 osp

Opintojaksolla opiskelija kehittää yhteisömuusikon työssä tarvittavaa ammattiosaamistaan työpaikalla tapahtuvan oppimisen kautta. Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa työpaikalla asiakaslähtöistä musiikillista toimintaa ohjaavan opettajan sekä työpaikkaohjaajan valvonnassa ja ohjauksessa. Toiminnan tavoitteena on asiakkaiden hyvinvoinnin ja/tai kuntoutumisen tukeminen. Opintojaksolla omaa osaamista kehitetään työpaikalla ja perehdytään oman osaamisen markkinointiin.

Arvioidaan: hyväksytyt/hylätty

[3.17 22VAT19 Paikallisiin ammattitaitovaatimukseen perustuva tutkinnon osa, Instrumenttitaitojen laajentaminen 15 osp](#)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija kehittää instrumenttitaitojaan muussa kuin omassa pääinstrumentissaan

- harjoittelee ja kehittää muun kuin pääinstrumenttinsa hallintaa ja musiikin tulkintataitoja (2226)
- soittaa tai laulaa nuottien tai muun materiaalin pohjalta (2225)
- työskentelee esitettävän musiikin lajin ja tyylin mukaisesti (2224)
- tallentaa soittoaan tai lauluaan digitaalisesti jaettavaan muotoon (2223)
- antaa ja ottaa vastaan palautetta ja kehittää omaa toimintaansa

Opiskelija soittaa tai laulaa esiintymistilanteessa

- esittää osuutensa sovitun mukaisesti ottaen huomioon musiikin tyyllilajin (2221)
- esiintyy esiintymistilanteiden edellyttämällä tavalla (2220)
- ottaa huomioon muut toimijat, esiintyjät ja yleisön (2219)
- arvioi realistisesti esiintymistään ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella (2218)

Opiskelija noudattaa työturvallisuusmääräyksiä ja huoltaa instrumenttiaan

- työskentelee työergonomisesti oikein (2217)
- noudattaa työturvallisuus- ja kuulonsuojelumääräyksiä (2216)
- huolehtii työympäristön turvallisuudesta (2215)
- hoitaa instrumenttiaan huolellisesti (2214)
- markkinoi osaamistaan (2213)

Ammattitaidon osoittaminen

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kehittämällä instrumenttitaitojaan sivuinstrumentissaan ja soittamalla tai laulamalla esiintymistilanteessa. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

Opetus ja työmuodot

Henkilökohtainen ja/tai ryhmäopetus, näytön ohjaus. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa muusikon työtehtävien edellyttämiä teknisiä ja tulkinnallisia taitoja jossain muussa kuin omassa pääinstrumentissaan, hallitsee eri musiikkityylejä ja saa hyvät valmiudet jatko-opintoihin. Tutkinnon osan oppimistavoitteet muotoutuvat yksilöllisesti opiskelijan omien ammatillisten- ja/tai jatko-opintotavoitteiden perusteella. Opinnot voivat sisältää instrumentalistilla esimerkiksi solistista- tai stemmalaulua yhtyeessä, työskentelyä yhtyeen jäsenenä tai solistisesti yhdellä tai useammalla sivuinstrumentilla.

3.18 22VAT20 Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa, Musiikin hahmottamisen syventäminen 5 osp

Hahmotus 6 –opintojaksolla syvennetään musiikin hahmotuksen taitoja käytännönläheisten teoria- ja säveltapailuharjoitteiden avulla. Jakson aikana varmistetaan sointujen tonaalisen laajentamisen, funktionaalisen harmonian ja yleisempien asteikoiden hallinta, ja laajennetaan näiden osaamista. Lisäksi tutustutaan melodia-analyysiin ja moniäänisyyteen. Rytmiikasta harjoitellaan oikeinkirjoitusta, poikkeuksellisia alajakoja ja tutustutaan polyrytmiikkaan. Kurssin sisältöä voidaan muokata opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

3.19 22VAT21 Tutkinnon osa toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 5–15 osp

Tutkintoon voi sisällyttää tutkinnon osan toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta. Riippumatta sisällytettävän tutkinnon osan laajuudesta, tutkinnon osan laajuus on tässä kohdassa enintään 15 osaamispistettä.

3.20 22VAT22 Korkeakouluopinnot 5–15 osp

Tutkinnon osa sisältää ammatillista osaamista tukevia korkeakouluopintoja.

3.21 22VAT23 Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja 1–25 osp

Tähän tutkinnon osaan ei voi tunnustaa ammatillisia tutkinnon osia. Lukio-opintojen tunnustaminen on mahdollista tähän tutkinnon osaan. Ennen tunnustamista on sovittava henkilökohtaistamisessa opiskelijan kanssa, mikä tunnustettavien lukio-opintojen laajuus on tutkinnon muodostamisessa vaihteluvälin sisällä (1-25osp). Nämä lukio-opinnot eivät voi olla samoja, mitä on tunnustettu jo saman opiskelijan yhteisten tutkinnon osien osa-alueisiin. Muihin jatko-opintovalmiuksia tukeviin opintoihin voidaan tunnustaa myös aikaisemmin suoritettuja korkeakouluopintoja.

4 YHTEISET TUTKINNON OSAT

Yhteiset tutkinnon osat ovat pakollisia peruskoulupohjaisille opiskelijoille. Lukiopohjaisille opiskelijoille tehdään osaamisen tunnustamisia lukiossa suoritettujen aineiden osalta. Yhteiset tutkinnon osat toteutetaan yhteistyössä Kuopio lukioiden ja muiden ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa. Soveltuvilta osin opintoja toteutetaan myös konservatorion kursseihin integroituna. Yhteiset tutkinnon osat on tarkoituksenmukaista suorittaa opintojen alkuvaiheessa.

4.1 22YTO1 Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen (400012) 11osp

Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue suoritetaan ja sitä opetetaan siten, että äidinkielenä on koulutuksen järjestäjän opetus- ja tutkintokielen mukaisesti suomen, ruotsin tai saamen kieli. Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä -osa-alue voidaan opiskelijan valinnan mukaan suorittaa ja sitä voidaan opettaa myös opiskelijan toisena kielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä, romanikielellä, viittomakielellä tai muulla opiskelijan äidinkielellä, mikäli koulutuksen järjestäjä tarjoaa tämän mahdollisuuden.

Osa-alueet:

- Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi 4 osp
- (Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, opiskelijan oma äidinkieli 4 osp)
- (Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä 4 osp)
- Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi 1 osp
- Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä 3 osp
- Toiminta digitaalisessa ympäristössä 2 osp
- Taide ja luova ilmaisu 1 osp

Arvioidaan asteikolla 1-5. Tutkinnon osan osa-alueiden osaamistavoitteet ja arviointikriteerit löytyvät *Ammatillisten perustutkinnon perusteista, Musiikkialan perustutkinto 2022*.

4.2 22YTO2 Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen (400013) 6 osp

Osa-alueet:

- Matematiikka ja matematiikan soveltaminen 4 osp
- Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen 2 osp

Arvioidaan asteikolla 1-5. Tutkinnon osan osa-alueiden osaamistavoitteet ja arviointikriteerit löytyvät *Ammatillisten perustutkinnon perusteista, Musiikkialan perustutkinto 2022*.

4.3 22YTO3 Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen (400014) 9 osp

Osa-alueet:

- Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen 2 osp
- Työelämässä toimiminen 2 osp
- Opiskelu- ja urasuunnitelmavalmiudet 1 osp
- Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta 1 osp
- Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen 2 osp
- Kestävän kehityksen edistäminen 1 osp

Arvioidaan asteikolla 1-5. Tutkinnon osan osa-alueiden osaamistavoitteet ja arviointikriteerit löytyvät *Ammatillisten perustutkinnon perusteista, Musiikkialan perustutkinto 2022*.

4.4 22YTO4 Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet 9 osp

Yhteisiin tutkinnon osiin tulee sisältyä valinnaisia osaamistavoitteita opiskelijan valitsemasta yhdestä tai useammasta yhteisestä tutkinnon osasta ja tutkinnon osan osa-alueelta tai osa-alueilta siten, että yhteisten tutkinnon osien 35 osaamispisteen laajuus täyttyy.

Yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osaamistavoitteet voivat olla tutkinnon perusteissa määrättyjä tai koulutuksen järjestäjän päättämiä muita valinnaisia osaamistavoitteita, jotka tukevat kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä tavoitteita. Valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita.

5 OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN

Opiskelijan jo osoittamaa osaamista, joka vastaa suoritettavassa tutkinnossa edellytettyä osaamista tai ammattitaitoa, voidaan tunnustaa suoraan suoritettavaan tutkintoon (sisällyttäminen). Muissa tapauksissa arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta. Osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta voidaan arvioida opiskelijan toimittamista asiakirjoista ja muista selvityksistä. Koulutuksen järjestäjä päättää osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden varmistamisen menettelytavoista.

Tietoa aiempien opintojen, kuten lukio-opintojen tunnistamisesta ja tunnustamisesta löydät Opetushallituksen määräyksestä:

Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteet ja arvosanojen muuntaminen ammatillisessa koulutuksessa (OPH-1634-2021). (Päivitetty 1.8.2021)

6 OPINTOJEN SUUNNITTELU

Jokaiselle opiskelijalle laaditaan HOKS, henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma, jossa yksilöllisesti määritellään opiskelijan opintopolku koko opintojen ajalle. HOKSin toteutumista seurataan säännöllisesti opinto-ohjauksessa, ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään.

7 ARVIOINTI, ammatilliset tutkinnon osat

Kaikkien **ammattillisten tutkinnon osien** arviointi toteutetaan alla olevien arviointikriteerien mukaisesti

OPISKELIJA

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti • tarvitsee joissakin tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa perustietoa • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen mukaisesti
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työn oma-aloitteisesti ja ohjeiden mukaisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja vuorovaikutteisesti • tarvitsee vain harvoissa tilanteissa lisäohjeita • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa tarkoituksenmukaisesti • muuttaa toimintaansa saamansa palautteen ja omien havaintojen mukaisesti
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja aloitteellisesti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy tavanomaisista ongelmanratkaisutilanteista • hyödyntää työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti vuorovaikutustilanteissa • selviytyy ongelmanratkaisutilanteista hyödyntäen monipuolisia ratkaisutapoja • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • suunnittelee ja toteuttaa työkokonaisuuden itsenäisesti ottaen huomioon muut toimijat • toimii yhteistyökykyisesti ja rakentavasti haastavissakin vuorovaikutustilanteissa • soveltaa työssä tarvittavaa tietoa ongelmanratkaisutilanteissa monipuolisesti ja kriittisesti • esittää työhön ja toimintaympäristöön liittyviä perusteltuja kehittämissuhteita • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseen • ymmärtää oman työnsä merkityksen osana laajempaa kokonaisuutta

8 ARVIOINTI, yhteiset tutkinnon osat

Kaikkien **yhteisten tutkinnon osien (YTO)** arviointi toteutetaan alla olevien arviointikriteerien mukaisesti

Tyydyttävä 1	<ul style="list-style-type: none"> • tarvitsee ajoittain tukea rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa asianmukaisesti • tuntee osa-alueen sisältämiä peruskäsitteitä ja tietoja • käyttää perustietoa kaavamaisesti • arvioi suoriutumistaan
Tyydyttävä 2	<ul style="list-style-type: none"> • toimii pääosin omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tutuissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • tuntee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää perustietoa tarkoituksenmukaisesti • arvioi suoriutumistaan ja tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Hyvä 3	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti • ratkaisee tavanomaisia ongelmatilanteita • hallitsee osa-alueen keskeiset käsitteet ja tiedot • käyttää tietoa monipuolisesti • arvioi suoriutumistaan ja tekee ehdotuksia toimintansa kehittämiseksi
Hyvä 4	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita käyttäen monipuolisia tapoja • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot sekä tunnistaa siihen liittyviä erityispiirteitä • soveltaa tietoa monipuolisesti ja perustellusti • arvioi suoriutumistaan realistisesti sekä tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan
Kiitettävä 5	<ul style="list-style-type: none"> • toimii omatoimisesti ja suunnitelmallisesti rutiininomaisissa ja vaihtelevissa tilanteissa • toimii vaihtelevissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja rakentavasti • ratkaisee ongelmatilanteita monipuolisilla tavoilla ja tekee kehittämissuhteita • hallitsee osa-alueen käsitteet ja tiedot laaja-alaisesti ja syvästi • soveltaa tietoa monipuolisesti, perustellusti ja kriittisesti • arvioi suoriutumistaan realistisesti ja esittää perusteltuja ratkaisuja osaamisensa kehittämiseksi